



**GENERALNY INSPEKTOR
OCHRONY DANYCH
OSOBOWYCH**

dr Wojciech R. Wiewiórowski

Warszawa, dnia 24 stycznia 2014 r.

DOLiS/DEC-39/14/5475,5481,5485

dot. [...]

DECYZJA

Na podstawie art. 104 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2013 r. poz. 267) oraz art. 12 pkt 2, art. 22, art. 23 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926 ze zm.) w związku z art. 105 ust. 4 i art. 105a ust. 1, 3 i 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r. Prawo bankowe (Dz.U. z 2012 r. poz. 1376 ze zm.) po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego w sprawie skargi Pani M. S. na przetwarzanie jej danych osobowych przez B. S.A. oraz Biuro Informacji Kredytowej S.A. z siedzibą w Warszawie przy ul. Modzelewskiego 77a,

odmawiam uwzględnienia wniosku

Uzasadnienie

Do Biura Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych wpłynęła skarga Pani M. S., zwanej dalej Skarżącą, na przetwarzanie jej danych osobowych przez B. S.A., zwany dalej Bankiem, oraz Biuro Informacji Kredytowej S.A. z siedzibą w Warszawie przy ul. Modzelewskiego 77a, zwane dalej BIK. Skarżąca wskazała, że dnia [...] marca 2010 r. zawarła z Bankiem umowę nr [...] o pożyczkę (nr rachunku [...]). Dodała: „W trakcie spłaty pożyczki nastąpiły opóźnienia, które nie wynikały z mojej złej woli, a z problemów zdrowotnych oraz osobistych. Zobowiązanie wynikające z ww. umowy zostało przeze mnie w pełni uregulowane i ostatecznie wygasło wobec Banku [...] w dniu [...].12.2011 r. Mimo wycofania mojej zgody na przetwarzanie danych do celów oceny zdolności kredytowej i analizy ryzyka kredytowego Bank [...] w dalszym ciągu przetwarza moje dane zarówno w swoich systemach jak i w bazie Biura Informacji Kredytowej SA”. Skarżąca zakwestionowała podaną jej przez Bank podstawę przetwarzania jej danych osobowych, tj. art. 105a ust. 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz.U. z 2012 r. poz. 1376 ze zm.), zwanego dalej Prawem bankowym. Podniosła, że Bank nie spełnił obowiązku informacyjnego określonego w tym przepisie, ponieważ pismo Banku z dnia [...] lipca 2010 r. „nigdy nie zostało do mnie dostarczone w związku z czym nie miałam możliwości zapoznania się z konsekwencjami opóźnień w spłatach przedmiotowego zobowiązania (...)”. Skarżąca załączyła do skargi kopię ww. pisma Banku, którą otrzymała w toku korespondencji prowadzonej z Bankiem od stycznia 2013 r. Ww. pismo Banku adresowane do Skarżącej dotyczy ww. umowy pożyczki, zawiera informację o kwocie

zadłużenia z tego tytułu oraz zapis: „W związku z wystąpieniem zwłoki w spełnieniu świadczenia powyżej 60 dni Bank informuje, że w przypadku braku spłaty w ciągu 30 dni od dnia doręczenia niniejszego pisma, będzie uprawniony do przetwarzania oraz przekazywania do Biura Informacji Kredytowej S.A. informacji stanowiących tajemnicę bankową bez Pana/Pani zgody przez okres 5 lat od dnia wygaśnięcia zobowiązania”.

Generalny Inspektor przeprowadził w sprawie postępowanie wyjaśniające i ustalił, że:

1. W związku z wnioskiem Skarżącej z dnia [...] marca 2010 r. o pożyczkę Bank zawarł z nią tego dnia Umowę [...] (kopia w aktach sprawy). W ww. wniosku Skarżąca wyraziła zgodę na przetwarzanie przez Bank i BIK informacji stanowiących tajemnicę bankową po spełnieniu świadczenia wynikającego z umowy zgodnie z art. 105a Prawa bankowego. Dnia [...] maja 2012 r. Skarżąca wycofała ww. zgodę.
2. Bank przekazał dane osobowe Skarżącej do BIK w raporcie z dnia [...] marca 2010 r. w związku z ww. umową na podstawie art. 105 ust. 4 Prawa bankowego i „Umowy w sprawie gromadzenia, przetwarzania i udostępniania informacji” między Bankiem a BIK z dnia [...] września 2006 r.
3. W związku z nieterminową spłatą pożyczki przez Skarżącą Bank podjął działania windykacyjne: wysłał do niej dnia [...] maja 2010 r. „Wezwanie do zapłaty”, dnia [...] lipca 2010 r. „Ostateczne wezwanie do zapłaty”, a dnia [...] lipca 2010 r. pismo z informacją o zamiarze przetwarzania jej danych po wygaśnięciu zobowiązania bez jej zgody. Bank załączył do udzielonych wyjaśnień kopie ww. pism oraz „zdjęcie z systemu z widniejącą datą wygenerowania pisma z dnia [...] lipca 2010 roku (znajdujący się przy dacie [...] lipca 2010 roku status »BIKW« oznacza, iż dokument został zatwierdzony i przekazany do wysłania do Skarżące) – zgodnie z przyjętą w Banku procedurą, pisma związane z dochodzeniem należności, wysyłane do klientów, są rejestrowane systemowo”. Bank wskazał: „Pismo zostało wysłane listem zwykłym, co sprawia, że Bank nie posiada dowodu nadania przedmiotowej korespondencji”.
4. Bank wskazał: „W związku z brakiem jakiegokolwiek spłaty w ciągu 30 dni, Bank nabył praw do przetwarzania informacji stanowiących tajemnicę bankową bez zgody Skarżącej, o których mowa w art. 105a ust. 3 ustawy Prawo bankowe”. Według Banku: „W dniu [...] sierpnia 2010 roku zostały spełnione przesłanki wymienione w art. 105a ust. 3 Prawa bankowego, na podstawie których Bank przetwarza dane bez zgody Skarżącej przez okres 5 lat od dnia wygaśnięcia zobowiązania z tytułu ww. Umowy [...], tj. od dnia [...] września 2011r., w którym nastąpiło preksięgowanie zadłużenia z tytułu umowy Pilnej pożyczki na rachunek techniczny zgodnie z warunkami zawartej ugody”.
5. Bank wskazał: „W dniu [...] września 2011 roku, w związku z zawartą umową ugody, zadłużenie Skarżącej zostało preksięgowane na rachunek techniczny Banku W dniu [...] kwietnia 2012 r. Skarżąca dokonała w całości spłaty zadłużenia wymagalne z tytułu zawartej ugody”.
6. BIK wyjaśnił, że przekazane przez Bank dane osobowe Skarżącej w zakresie umowy kredytu z dnia [...] marca 2010 r. zostały wprowadzone do zbioru danych [...]” dnia [...] kwietnia 2010 r. Obecnie rachunek ten ma status rachunku zamkniętego w statusie odzyskany i przetwarzany jest w celu oceny zdolności kredytowej i analizy ryzyka kredytowego na podstawie art. 105a ust. 3 w związku z art. 105 ust. 4 Prawa bankowego oraz w celu stosowania metod statystycznych na podstawie art. 105a ust. 4 i 5 Prawa bankowego.
7. Zakres danych osobowych Skarżącej przetwarzanych przez Bank i BIK na podstawie art. 105a ust. 3 Prawa bankowego odpowiada zakresowi określonemu w art. 105a ust. 6 i 7 tej ustawy

oraz rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 27 marca 2007 r. w sprawie szczegółowego zakresu przetwarzanych informacji dotyczących osób fizycznych po wygaśnięciu zobowiązania wynikającego z umowy zawartej z bankiem lub instytucją ustawowo upoważnioną do udzielania kredytów oraz trybu usuwania tych informacji (Dz.U. Nr 56, poz. 373).

Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych zważył, co następuje:

W myśl art. 2 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych, zwanej dalej ustawą, określa ona zasady postępowania przy przetwarzaniu danych osobowych oraz prawa osób fizycznych, których dane osobowe są lub mogą być przetwarzane w zbiorach danych. Przetwarzanie danych osobowych, przez które wg art. 7 ust. 2 ustawy rozumie się jakiegokolwiek operacje na nich wykonywane, w tym ich udostępnianie, jest dopuszczalne przy zaistnieniu co najmniej jednej z przesłanek określonych w art. 23 ust. 1 ustawy, które co do zasady są równoprawne, czyli m.in. gdy osoba, której dane dotyczą, wyrazi na to zgodę, chyba że chodzi o usunięcie dotyczących jej danych (pkt 1), jak też gdy jest to niezbędne dla zrealizowania uprawnienia lub spełnienia obowiązku wynikającego z przepisu prawa (pkt 2). Zgoda osoby, której dane dotyczą, nie tylko nie jest jedyną i wyłączną okolicznością czyniącą proces przetwarzania tych danych legalnym, ale też ustawa o ochronie danych osobowych nie daje żadnych podstaw, by traktować ją w sposób uprzywilejowany, jako przesłankę główną, podstawową (J. Barta, P. Fajgielski, R. Markiewicz, „Ochrona danych osobowych. Komentarz”, 5.wydanie, Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., Warszawa 2011, s. 447).

W niniejszej sprawie Skarżąca zakwestionowała przetwarzanie jej danych osobowych przez Bank w celu oceny zdolności kredytowej i analizy ryzyka kredytowego na podstawie art. 105a ust. 3 Prawa bankowego „zarówno w swoich systemach jak i w bazie Biura Informacji Kredytowej SA” po wygaśnięciu zobowiązania wynikającego z umowy pożyczki zawartej przez nią z Bankiem.

Aktem prawnym szczegółowo regulującym kwestie przetwarzania danych osobowych klientów banków jest przede wszystkim Prawo bankowe. Dlatego ocena przetwarzania danych osobowych Skarżącej przez ww. podmioty powinna być dokonywana w powiązaniu z przepisami tej ustawy.

Stosownie do art. 105 ust. 4 Prawa bankowego banki mogą, wspólnie z bankowymi izbami gospodarczymi, utworzyć instytucje upoważnione do gromadzenia, przetwarzania i udostępniania: 1) bankom - informacji stanowiących tajemnicę bankową w zakresie, w jakim informacje te są potrzebne w związku z wykonywaniem czynności bankowych oraz w związku ze stosowaniem metod statystycznych, o których mowa w art. 128 ust.3 oraz w art. 128d ust.1, 2) innym instytucjom ustawowo upoważnionym do udzielania kredytów - informacji stanowiących tajemnicę bankową w zakresie, w jakim informacje te są niezbędne w związku z udzielaniem kredytów, pożyczek pieniężnych, gwarancji bankowych i poręczeń. Do instytucji utworzonych na podstawie powołanego przepisu należy m.in. BIK. W myśl art. 105a ust. 1 Prawa bankowego przetwarzanie przez banki, inne instytucje ustawowo upoważnione do udzielania kredytów oraz instytucje utworzone na podstawie art. 105 ust. 4, informacji stanowiących tajemnicę bankową w zakresie dotyczącym osób fizycznych może być wykonywane, z zastrzeżeniem art. 104, art. 105 i art. 106-106c, w celu oceny zdolności kredytowej i analizy ryzyka kredytowego.

Przekazanie przez Bank do BIK danych osobowych Skarżącej w związku z zawarciem z nią ww. umowy pożyczki nastąpiło w czasie trwania wynikającego z niej stosunku zobowiązaniowego, czyli na podstawie art. 23 ust. 1 pkt 2 ustawy w związku z art. 105 ust. 4 i art. 105a ust. 1 Prawa bankowego. Podkreślenia wymaga, że dla legalności tego udostępnienia zgoda Skarżącej nie była wymagana.

Z materiału dowodowego sprawy wynika, że Skarżąca całkowicie spłaciła zadłużenie z tytułu ww. umowy, a rachunek został zamknięty. W związku z powyższym wynikające z niej zobowiązanie wygasło. Dlatego powołać należy te przepisy Prawa bankowego, które dotyczą kwestii przetwarzania danych osobowych po wygaśnięciu zobowiązania.

Stosownie do art. 105a ust. 2 Prawa bankowego instytucje, o których mowa w ust. 1, mogą, z zastrzeżeniem ust. 3, przetwarzać informacje stanowiące tajemnicę bankową w zakresie dotyczącym osób fizycznych po wygaśnięciu zobowiązania wynikającego z umowy zawartej z bankiem lub inną instytucją ustawowo upoważnioną do udzielania kredytów, pod warunkiem uzyskania pisemnej zgody osoby, której informacje te dotyczą. Zgoda ta może być w każdym czasie odwołana.

Jak wynika z materiału dowodowego sprawy, Skarżąca we wniosku o pożyczkę wyraziła ww. zgodę na rzecz Banku i BIK. Jednak, jak podniosła w skardze, wycofała ją, co potwierdził Bank w udzielonych wyjaśnieniach. Dlatego ww. przepis Prawa bankowego nie znajduje zastosowania w tej sprawie.

Problematykę przetwarzania informacji stanowiących tajemnicę bankową dotyczących osoby fizycznej po wygaśnięciu zobowiązania wynikającego z umowy zawartej z bankiem w sytuacji braku zgody tej osoby reguluje art. 105a ust. 3 Prawa bankowego. Przepis ten stanowi, że instytucje, o których mowa w ust. 1, mogą przetwarzać informacje stanowiące tajemnicę bankową dotyczące osób fizycznych po wygaśnięciu zobowiązania wynikającego z umowy zawartej z bankiem lub inną instytucją ustawowo upoważnioną do udzielania kredytów, bez zgody osoby, której informacje dotyczą, gdy osoba ta nie wykonała zobowiązania lub dopuściła się zwłoki powyżej 60 dni w spełnieniu świadczenia wynikającego z umowy zawartej z bankiem lub inną instytucją ustawowo upoważnioną do udzielania kredytów, a po zaistnieniu tych okoliczności upłynęło co najmniej 30 dni od poinformowania tej osoby przez bank lub inną instytucję ustawowo upoważnioną do udzielania kredytów o zamiarze przetwarzania dotyczących jej informacji stanowiących tajemnicę bankową, bez jej zgody. Natomiast w myśl art. 105a ust. 4 Prawa bankowego banki oraz instytucje, o których mowa w art. 105 ust. 4, mogą przetwarzać informacje stanowiące tajemnicę bankową dotyczące osób fizycznych po wygaśnięciu zobowiązania wynikającego z umowy zawartej z bankiem lub inną instytucją ustawowo upoważnioną do udzielania kredytów, bez zgody osoby, której informacje dotyczą, dla celów stosowania metod statystycznych, o których mowa w art. 128 ust. 3. Stosownie do art. 105a ust. 5 Prawa bankowego przetwarzanie informacji stanowiących tajemnicę bankową w przypadkach, o których mowa w ust. 3, może być wykonywane przez okres nie dłuższy niż 5 lat od dnia wygaśnięcia zobowiązania, a w przypadku, o którym mowa w ust. 4, przez okres 12 lat od dnia wygaśnięcia zobowiązania. Zakres przetwarzanych informacji, o których mowa w ust. 3 i 4, może obejmować dane dotyczące osoby fizycznej lub dane dotyczące zobowiązania (ust. 6).

Analiza zebranego w sprawie materiału dowodowego jednoznacznie wskazuje, że Skarżąca dopuściła się zwłoki powyżej 60 dni w spełnieniu zobowiązania wobec Banku wynikającego z ww. umowy pożyczki, co sama przyznała w skardze, podając przyczyny zwłoki. Jednocześnie jednak Skarżąca podważyła prawo Banku do przetwarzania obecnie jej danych osobowych na podstawie art. 105a ust. 3 Prawa bankowego, zarzucając Bankowi niedopełnienie określonego w tym przepisie obowiązku informacyjnego. Skarżąca podniosła bowiem, że nie otrzymała pisma Banku z dnia [...] lipca 2010 r., zawierającego informację o zamiarze przetwarzania jej danych po wygaśnięciu zobowiązania bez jej zgody.

Generalny Inspektor uznał jednak za wiarygodne wyjaśnienia udzielone w sprawie przez Bank, który wskazał, że dnia [...] lipca 2010 r. wysłał do Skarżącej pismo z informacją o zamiarze przetwarzania jej danych po wygaśnięciu zobowiązania bez jej zgody. Bank załączył do wyjaśnień

kopię ww. pisma oraz „zdjęcie z systemu z widniejącą datą wygenerowania pisma z dnia [...] lipca 2010 roku (znajdujący się przy dacie [...] lipca 2010 roku status »BIKW« oznacza, iż dokument został zatwierdzony i przekazany do wysłania do Skarżącej) –zgodnie z przyjętą w Banku procedurą, pisma związane z dochodzeniem należności, wysyłane do klientów, są rejestrowane systemowo”. Bank jednocześnie zaznaczył: „Pismo zostało wysłane listem zwykłym, co sprawia, że Bank nie posiada dowodu nadania przedmiotowej korespondencji”.

W związku z powyższym wskazać należy na art. 36 ustawy o ochronie danych osobowych. Stanowi on, że administrator danych jest obowiązany zastosować środki techniczne i organizacyjne zapewniające ochronę przetwarzanych danych osobowych odpowiednią do zagrożeń oraz kategorii danych objętych ochroną, a w szczególności powinien zabezpieczyć dane przed ich udostępnieniem osobom nieupoważnionym, zabranieniem przez osobę nieuprawnioną, przetwarzaniem z naruszeniem ustawy, zmianą, utratą, uszkodzeniem lub zniszczeniem (ust. 1). Administrator danych prowadzi dokumentację opisującą sposób przetwarzania danych oraz środki, o których mowa w ust. 1 (ust. 2). Na podstawie tego przepisu Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji wydał rozporządzenie z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie dokumentacji technicznej oraz warunków technicznych i organizacyjnych, jakim powinny odpowiadać urządzenia i systemy informatyczne służące do przetwarzania danych osobowych (Dz. U. Nr 100, po. 1024). Podkreślenia wymaga, że ww. art. 36 nie konkretyzuje ww. środków, jakie ma zastosować administrator. Wynika z niego, jak również z ww. rozporządzenia konieczność stosowania określonych środków technicznych i organizacyjnych, jednak żaden z jego przepisów nie nakłada na administratora danych obowiązku szczególnej formy doręczania korespondencji, w tym przesyłania korespondencji zawierającej dane osobowe listem poleconym. Takie stanowisko organu potwierdził Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie w wyroku z dnia 17 czerwca 2004 r. (sygn. akt II SA/Wa 735/2004), stwierdzając, że administrator danych nie jest na podstawie przepisów ustawy zobligowany do stosowania formy listu poleconego, a przesłanie dokumentacji skierowanej do skarżącego listem zwykłym było w pełni wystarczające i czyniące zadość wymogom określonym w art. 36. Sąd dodał, że administrator danych skorzystał z powszechnie używanej formy dostarczania korespondencji, jaką jest przesyłanie przesyłek listem zwykłym, i po przekazaniu przesyłki nie miał już wpływu na prawidłowość jej dostarczenia do adresata. Sąd orzekł, że „gdyby nawet Generalny Inspektor podzielił pogląd skarżącego uznając, że forma listu zwykłego nie stanowi skutecznego zabezpieczenia przetwarzanych danych osobowych, to nie mógłby sformułować nakazu zastosowania środków zabezpieczających poprzez zastosowanie formy przesyłki poleconej, gdyż nakaz ten nie miałby oparcia w przepisach prawa”.

W ocenie organu w niniejszej sprawie spełnione zostały przesłanki określone w art. 105a ust. 3 Prawa bankowego, dlatego nawet mimo całkowitej spłaty przez Skarżącą zadłużenia z tytułu ww. umowy pożyczki jej dane osobowe mogą być na tej podstawie przetwarzane w BIK w celu oceny zdolności kredytowej i analizy ryzyka kredytowego po wygaśnięciu zobowiązania wynikającego z tej umowy bez zgody Skarżącej jako osoby niewywiązującej się terminowo ze zobowiązania wobec Banku. Ponadto dane Skarżącej są przetwarzane w BIK dla celów stosowania metod statystycznych w oparciu o samodzielną podstawę prawną, jaką stanowi art. 105a ust. 4 Prawa bankowego.

Mając na uwadze powyższe, stwierdzić należy, że brak jest podstaw do uwzględnienia przez Generalnego Inspektora skargi Pani M. S. i wydania decyzji administracyjnej, mocą której organ nakazałby zaprzestanie przetwarzania przez Bank i usunięcie ze zbiorów BIK danych osobowych Skarżącej przetwarzanych w związku z wygasłym zobowiązaniem z tytułu umowy [...] z dnia [...] marca 2010 r.

W tym stanie faktycznym i prawnym Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych rozstrzygnął, jak w sentencji.

Na podstawie art. 21 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych i art. 129 § 2 Kodeksu postępowania administracyjnego stronie niezadowolonej z niniejszej decyzji przysługuje w terminie 14 dni od dnia jej doręczenia prawo złożenia do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy (adres: Biuro Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych, ul. Stawki 2, 00 – 193 Warszawa).